

ION NEGREI. NOTE BIOGRAFICE

Viorel BOLDUMA

ABSTRACT

Ion Negrei had and continues to have a fruitful activity on the scientific realm, held at the Institute of History of the ASM. During his career, the distinguished professor worked as a teaching staff in scientific education - laboratory, scientific researcher - editor, deputy prime minister for social issues in the government of the Republic of Moldova (2009-2011). He was and will remain one of the people with the weight at the „Ion Creangă” University of History and Geography of Chisinau. He is a very good teacher, a nationally and internationally recognized researcher, is the author of important scientific papers: monographs, articles, studies, document collections, school textbooks, other teaching materials. Through his constant work he has contributed to the development of historical science and the improvement of history teaching in university and pre-university education. It has also contributed to the training and training of history teachers in the Republic of Moldova.

Keywords: *Ion Negrei, history, higher education, school textbooks, Ion Creangă UPS from Chisinau, History Institute of the ASM.*

Istoricul Ion Negrei face parte din categoria intelectualilor de primă mărime din Republica Moldova. Prin lucrările publicate, dar și luările sale de atitudine a contribuit la declanșarea și consolidarea mișcării de renaștere națională a românilor basarabeni, mișcare care s-a soldat cu recunoașterea limbii române ca limbă oficială, revenirea la simbolurile naționale (alfabet latin, drapel, stemă), precum și cu afirmarea în spațiul basarabean a culturii și identității românești, cu introducerea în școli a istoriei românilor. A rămas fidel crezului profesional, nu s-a retras de pe baricade, așa precum, din păcate, au făcut-o unii intelectuali, ci rămâne

la datorie, se află în miezul luptei continue pentru istoria, cultura și unitatea românească de pe ambele maluri ale Prutului¹.

Născut la 12 martie 1958 în comuna Budești, raionul Criuleni, localitate care în prezent intră în componența municipiului Chișinău, în familia lui Andrei și a Eugeniei Negrei (născută Proca), fiind al doilea copil, dintre cei șase ai acestei familii². După absolvirea școlii medii din satul natal (1975), se înscrie la Facultatea de Istorie și Pedagogie a Institutului Pedagogic de Stat „Ion Creangă” din Chișinău. Pe parcursul studiilor a dat dovadă de disciplină și sârguință la învățatură, implicare în activitățile științifice și sociale ale facultății³. La absolvirea facultății (1980), i se acordă calificativul de profesor de istorie și științe sociale, metodist pentru activitate educativă⁴.

O scurtă perioadă activează în calitate de profesor de istorie și științe socioumane la școala medie din satul Dubăsarii Vechi, r-nul Criuleni.

Interesul față de cercetarea științifică îl motivează să susțină examenele de admitere la aspirantura Institutului de Istorie al Academiei de Științe a Moldovei, la 27 octombrie 1980 fiind înmatriculat la studii postuniversitare în urma probelor de concurs⁵. Studiile din anii 1980–1985 (fără susținerea tezei de doctor⁶) au fost întrerupte de satisfacerea serviciului militar (mai 1981–ianuarie 1983). După finalizarea studiilor la doctorat, începând cu 16 iunie 1985 și până în ianuarie 1991, este angajat ca laborant superior, colaborator științific la Institutul de Istorie al Academiei de Științe a Moldovei⁷.

O pagină importantă a activității domnului Ion Negrei este cea în calitate de lector superior la UPS „Ion Creangă” din Chișinău. A activat prin cumul, începând din anul 1986, inițial la Catedra istoria universală, iar din anul 1992 până în 1998⁸ – la Catedra istoria românilor.

Istoricul Ion Negrei, alături de profesorii Nicolae Ciubotaru, Boris Vizir, Nicolae Chicuş, Gheorghe Gonța, Ecaterina Stanciu, Vladimir Barbulat etc., a

¹ Ion Negrei – 60 de ani. În: *Destin Românesc*. Revistă de Istorie și Cultură, 2018, nr. 1-2 (103-104), pp. 269-271.

² Dosarul personal Ion Negrei. În: Arhiva Științifică Centrală a Academiei de Științe a Moldovei, dosar Nr. 2136, Autobiografia, p. 4.

³ Caracteristica absolventului Facultății de Istorie și Pedagogie a Institutului Pedagogic de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, semnată de decanul Facultății de Istorie și Pedagogie Barbulat V., profesorul Vizer B. etc., p. 6.

⁴ Diploma, seria B-I, Nr. 515593 (copia). Dosarul personal al profesorului Negrei Ion. În: Arhiva Științifică Centrală a Academiei de Științe a Moldovei, dosar Nr. 2136, Autobiografia, p. 5.

⁵ Extras din ordinul de admitere la aspirantură, Nr. 336 din 27 octombrie 1980. În: Dosarul personal al dlui Ion Negrei. În: Arhiva Științifică Centrală a Academiei de Științe a Moldovei, dosar Nr. 2136, p. 88.

⁶ Ibidem, p. 111.

⁷ Ibidem, p. 155.

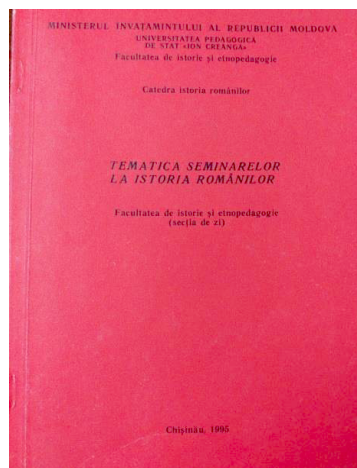
⁸ Ordinul nr. 87 din 29.06.1998 de încetare a contractului de muncă. Arhiva UPS „Ion Creangă” din Chișinău.

stat la baza constituirii Catedrei istoria românilor de la Facultatea de Istorie și Etnopedagogie a UPS „Ion Creangă”, la 6 iulie 1992⁹. Catedră respectivă și-a păstrat titulatura până în anul 2016, când, din cauza reducerii numărului de studenți și, respectiv, de ore, a fost comasată cu Catedra istoria universală, numindu-se atunci Catedra istoria românilor și universală, subdiviziune, care, în anul 2017, din aceleași considerente, a fost comasată cu Catedra științe economice și filosofice, formând Catedră de istorie și științe sociale.

Istoricul și profesorul Ion Negrei este și coautorul primelor recomandări (elaborări) tematice la cursul „Istoria românilor”, foarte necesare pentru studenții Facultății de Istorie și Etnopedagogie (secția de zi și secția cu frecvență redusă)¹⁰.

În perioada de referință, istoricul Ion Negrei a pregătit și a prezentat în fața studenților mai multe cursuri de bază și opționale, dintre care menționăm: „Studierea istoriei ținutului natal”, „Istoria medievală a românilor”, „Probleme actuale ale Bisericii Ortodoxe Române” etc. Totodată, sub îndrumarea istoricului Ion Negrei câteva zeci de studenți au susținut teze de an și de licență. În activitățile didactice desfășurate profesorul Ion Negrei a manifestat atitudine responsabilă față de cursurile prezentate, erudiție, exigență.

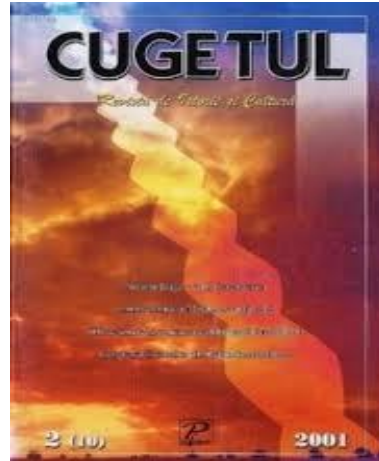
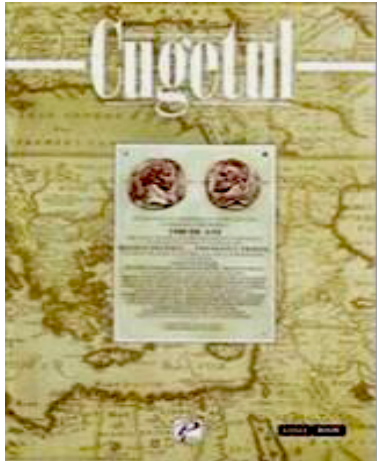
Timp de 18 ani (din 1991 și până în 2008, cu întreruperi) Ion Negrei a editat, în calitate de redactor-șef, revista de istorie și cultură *Cugetul*, una din primele reviste de profil istoric cu adevărat românească din spațiul basarabean. Publicația era destinată profesorilor, cercetătorilor, dar și publicului larg de cititori, care, la începutul anilor '90, erau, pur și simplu, „însetați” de a cunoaște cât mai multe despre istoria românilor. Revista, având drept scop demascarea falsurilor imperiale rusești și sovietice, lichidarea „spațiilor albe”, încurajarea cercetării subiectelor necercetate ale istoriei naționale, a oferit spațiu nu doar pentru noile documente și cercetări istorice, ci și pentru materialele didactice, servind drept manual pentru profesori, studenți și elevi, contribuind astfel la formarea mai multor

⁹ Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău (1940-2000), coordonator N. Banuh, red. șt. B. Vizer, Chișinău, 2000, pp. 190-191.

¹⁰ *Tematica seminarelor la istoria românilor. Facultatea de Istorie și Etnopedagogie (secția zi)*. Autori: Postică Gh., Gonța Gh., Negrei I., Stanciu E., Chicu S., Chicuș N., Ciubotaru N., Vizer B., Laiu N., Șișcanu E., Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă, Chișinău 1995; *Tematica seminarelor la Istoria Românilor pentru studenții Facultății de Istorie și Etnopedagogie, secția fără frecvență*. Autori: Postică Gh., Gonța Gh., Negrei I., Stanciu E., Chicu S., Chicuș N., Ciubotaru N., Vizer B., Laiu N., Șișcanu E., Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, Chișinău, 1995.

generații de elevi și studenți din Republica Moldova în spiritul adevărului istoric și unității românești. Din păcate, revista „Cugetul”, atât de necesară cadrelor didactice, în primul rând, profesorilor de istorie, dar și tuturor celor interesați să cunoască trecutul istoric, din motive financiare și din indiferența autorităților de resort, și-a încetat apariția în anul 2009.

Ion Negrei s-a afirmat și ca un bun editor de carte de istorie. În anii 1998–2009 a deținut funcția de șef al redacției „Istorie” la Editura „Prut Internațional”, coordonând prestigioasele colecții de carte de istorie *Clio* și *Istoria trăită*. Sub coordonarea dlui Ion Negrei au fost publicate o serie de cărți care au reflectat problemele necercetate, controversate sau falsificate ale istoriei naționale: politica etnolingvistică și etnoculturală din RSSM și RASSM, politica statului sovietic față de culte, relațiile româno-sovietice și problema Basarabiei, mișcarea națională din Basarabia și RSSM, rezistența antisovietică etc.

În anii 1995–1998 istoricul Ion Negrei a făcut școala doctorală la Facultatea de Istorie a Universității „Alexandru Ion Cuza” din Iași, România.

A publicat peste 100 de lucrări științifice, inclusiv 15 volume¹¹ (monografiile, culegeri de documente, broșuri, manuale etc.), participând, totodată, cu comunicări la sute de conferințe, simpozioane naționale și internaționale, care tratează, în principal, istoria Basarabiei în contextul general al evoluției poporului roman în perioada medievală, modernă și contemporană.

¹¹ Cele mai importante: *Anul 1918: Ora astrală a neamului românesc*. Coautor – Moraru Anton. Chișinău, 1998, 224 p.; *O pagină din istoria Basarabiei. Sfatul Țării (1917-1918)*. Ediție îngrijită de Ion Negrei și Dinu Poștarencu. Chișinău, 2004, 224 p.; *Basarabia. Schiță istorică și culturală*. Coautori Alexandru Bantoș, Mihai Cimpoi, Victor Crăciun, Valeriu Matei, Cristian Tiberiu Popescu, Andrei Vartic. București, 2008, 168 p.

Congresul General al Asociației Învățătorilor din România și a cadrelor didactice din Republica Moldova. Chișinău, august 2017.

Aria tematică abordată în lucrările sale cuprinde: relațiile sociale din Moldova medievală; ctitorii și ctitoriile din Țara Moldovei; mișcarea națională din Basarabia din secolul XIX – începutul secolului XX; personalitățile marcante ale istoriei naționale și cei care au înfăptuit unirea Basarabiei cu România în 1918; probleme de istorie a Bisericii din Basarabia; vexilologie și sigilografie heraldică. Din lista semnificativă a lucrărilor publicate, prezentăm mai jos câteva:

Ioan Pelivan, părinte al mișcării naționale din Basarabia. Coautori: Ion Constantin, Ion Negrei, Gheorghe Negru, ediția I, București, 2011, 404 p.; ediția a II-a, revăzută și completată, Chișinău, 2012, 416 p.; *Ioan Pelivan, istoric al mișcării de*

eliberare națională din Basarabia. Ediție îngrijită, studiu introductiv, note, bibliografie și indice de nume de Ion Constantin, Ion Negrei, Gheorghe Negru, București, 2012, 646 p.

Cele două lucrări sunt dedicate vieții și activității lui Ioan Pelivan, o personalitate de excepție a românilor basarabeni, unul dintre liderii mișcării de eliberare națională din Basarabia de la sfârșitul secolului al XIX-lea – începutul secolului al XX-lea. Studiul monografic „Ioan Pelivan – părinte al mișcării naționale din Basarabia”, elaborat în colaborare cu Gheorghe Negru, Chișinău, și Ion Constantin, București, trasează vectorul activității unui veritabil om politic din spațiul basarabean de la începutul sec. XX. Ioan Pelivan a fost personalitatea care a exprimat în cel mai strălucit mod identitatea noastră națională, a făcut politică de bună calitate la nivel național, aceasta încadrându-se perfect în politica europeană a timpului. Ioan Pelivan este autorul concepției emancipării naționale a românilor din Basarabia, aflați mai bine de un secol sub stăpânirea țarismului. Ca ideolog al mișcării de emancipare națională, a demonstrat că mișcarea națională din Basarabia trebuie îndreptată către repararea nedreptății istorice ce i s-a făcut poporului băștinaș din spațiul pruto-nistean, la 1812, orientând pe acest făgaș activitatea unei întregi generații de luptători naționali. După părerea unanim recunoscută, a fost „nașul” concepției de eliberare națională, a fost educatorul unei întregi pleiade de „fini”, tineri luptători, care, îmbrățișând în totalitate această concepție, au luptat pentru materializarea ei.

În 1917–1918, după căderea autocrației ruse, fiecare popor din fostul imperiu a avut liderii săi politici, care au dirijat mișcarea națională în scopul obținerii drepturilor și libertăților sociale, naționale și politice de care au fost lipsite în perioada stăpânirii străine. Pentru românii din Basarabia, Ioan Pelivan a fost liderul incontestabil al acestei mișcări. A făcut politică de talie europeană și prin faptul că a reprezentat România și Basarabia la Conferința de Pace de la Paris (1919–1920), forul internațional care a recunoscut legitimitatea și legalitatea Actului Unirii Basarabiei cu România (din 27 martie 1918). Faptul recunoașterii suveranității României asupra spațiului dintre Prut și Nistru fiind o probă indubitabilă că politica pe care a făcut-o clasa politică din Basarabia, inclusiv Ioan Pelivan, a fost de factură europeană. Această politică a consonat perfect cu principiul naționalităților, care prevedea că după căderea și destrămarea imperiilor – o formă abuzivă și depășită de organizare politică a statelor – fiecare națiune era în drept să-și organizeze propria sa viață politică și socială, în hotarele sale istorice și etnice. Principiul de organizare statală, pe baze etnice, pus în aplicare după Primul Război Mondial, a oferit românilor basarabeni șansa evadării din imperiul țarist opresiv și participării la desăvârșirea unității naționale românești. Privind retrospectiv, putem afirma că pașii spre eurointegrare, pe care îi face actualmente Republica Moldova, nu sunt altceva decât o revenire la ceea ce am fost imediat după Primul Război Mondial

și în perioada interbelică. După câteva decenii de totalitarism sovietic, astăzi revenim și la valorile naționale, democratice și cele europene. În acest context, este imperios necesar ca să cunoaștem opera predecesorilor noștri, să valorificăm această moștenire incontestabilă¹².

La Salonul Internațional de carte (Chișinău, 31 august-4 septembrie 2012) lucrarea *Ioan Pelivan, părinte al mișcării naționale din Basarabia* a fost apreciată cu premiul „Panteon românesc”.

Împreună cu aceiași colegi, Ion Negrei a identificat, a selectat și a editat o a doua lucrare dedicată marelui înaintaș – *Ioan Pelivan, istoric al mișcării de eliberare națională din Basarabia*, volum consistent de peste 600 de pagini, întrunind cercetările și studiile lui Ioan Pelivan, pentru că acesta, în afară de om politic, a fost și om al cărții, un om de înaltă cultură. Fiind de formație jurist – avea ca pregătire inițială Facultatea de Drept a Universității din Tartu (Estonia) – a făcut cercetări în domeniul istoriei, politicii, diplomației, relațiilor internaționale, culturii noastre românești. În volum, de asemenea, autorii au inclus memoriile lui Ioan Pelivan, care se referă la activitățile desfășurate în Basarabia. Prin această lucrare, autorii au urmărit scopul să readucă în actualitate personalitatea lui Ioan Pelivan¹³. La Salonul Internațional de carte (Chișinău, 31 august-4 septembrie 2013) lucrarea a fost distinsă cu premiul „Clio”.

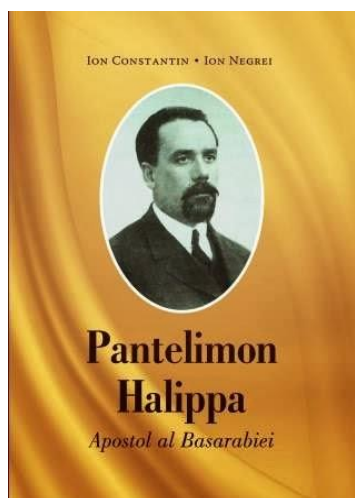
Recent, împreună cu aceiași colegi de breaslă – Ion Constantin și Gheorghe Negru – a lansat lucrarea *Ioan Pelivan. Corespondență. Memorii*. (Chișinău, Editura Știința, 2019, 436 p.). Ediția include moștenirea epistolară și memorialistică a eminentului militant pentru emanciparea Basarabiei. Materialele incluse în volum evocă evenimentele cruciale ale istoriei Basarabiei din anii 1900-1920, la care Ioan Pelivan a participat nemijlocit, precum mișcarea națională din Basarabia în timpul revoluțiilor ruse din 1905-1907 și 1917, unirea Basarabiei cu România în anul 1918, apărarea intereselor românilor basarabeni la Conferința de Pace de la Paris din anii 1919-1920.

Tematica dedicată personalităților marii Uniri din anul 1918 este valorificată și în lucrarea *Pantelimon Halippa – Apostol al Basarabiei. Studii, documente și materiale*. Chișinău, 2013, 736 p. Lucrarea, publicată în colaborare cu istoricul Ion Constantin de la București, reprezintă o nouă ediție, substanțial completată, a lucrării editate anterior (2009, distinsă cu premiul „Ion Nistor”, acordat de Fundația Culturală „Magazin istoric”, București, 23 februarie 2009) și este dedicată lui Pantelimon Halippa, fost vicepreședinte și apoi președinte al Sfatului

¹² *Ioan Pelivan, părinte al mișcării naționale din Basarabia*. Coautori Ion Constantin, Gheorghe Negru, ediția I. București, 2011, 404 p.; ediția II, revăzută și completată, Chișinău, 2012, 416 p.

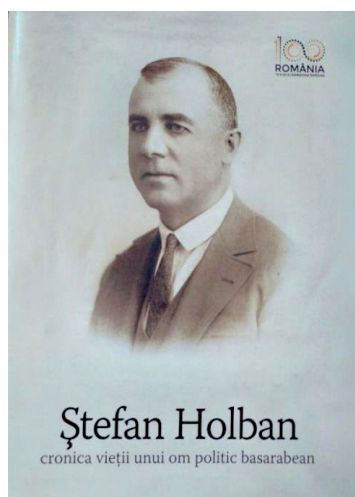
¹³ *Ioan Pelivan, istoric al mișcării de eliberare națională din Basarabia*. Ediție îngrijită, studiu introductiv, note, bibliografie și indice de nume de Ion Constantin, Ion Negrei, Gheorghe Negru. București, 2012, 646 p.; <http://curentul.md/stiri/important/ion-negrei-daca-eram-parte-a-romaniei-astazi-primeam-noi-pe-altii-in-uniunea-europeana.html> (accesat: 10.12.2018).

Țării, o altă mare figură politică din spațiul basarabean, care a avut o longevitate politică de admirat, a activat în perioada țaristă și interbelică, dar și în deceniile postbelice, când ne-a reprezentat cu onoare pe noi, basarabenii, în fața instituțiilor europene, deși climatul politic al perioadei, în această parte a Europei, nu era tocmai favorabil pentru a se pronunța în susținerea valorilor democratice, naționale și europene. În epoca respectivă, Pan Halippa ne-a reprezentat în fața instituțiilor europene și internaționale, așa precum a făcut-o și Ioan Pelivan în 1919–1920 la Conferința de Pace de la Paris. Pe lângă studiul

monografic plasat în fruntea volumului, în lucrare au fost incluse documente, memorii, demersuri, amintiri, articole de presă în care protagonistul, aflat sub presiunea totalitarismului sovietic, pune problema revenirii la valorile naționale românești, se pronunța pentru cultiva-rea limbii și respectarea identității noastre naționale, lucruri care, în opinia lui Pan Halippa, „dacă nu le luăm în seamă, nu le dezvoltăm și nu le implementăm în practică, se agravează și batem pasul pe loc”¹⁴.

Autorii consideră că lucrările consacrate personalităților istoriei naționale ar putea furniza răspunsuri sau explicații la multe din dilemele și frământările actuale legate de existența celor două state românești și de viitorul acestora.

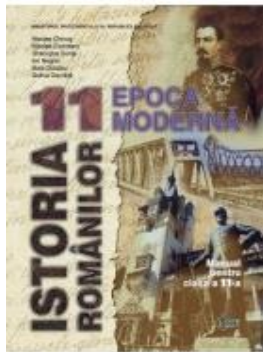
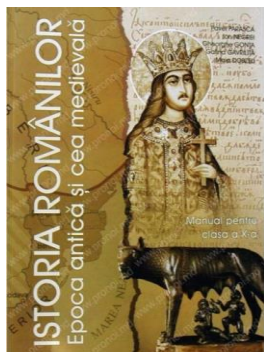
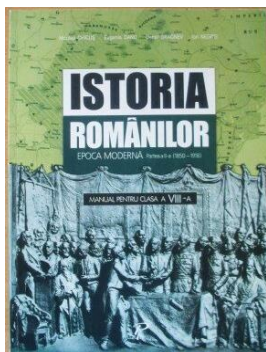
Efortul întreprins de către autorii acestor volume este îndreptat spre recuperarea memoriei noastre istorice, înscriindu-se, astfel, în peisajul istoriografic românesc la capitolul „Personalități basarabene”, acoperind golul creat de lipsa unor monografii și ediții de documente despre personalitățile care au jucat un rol major în Unirea Basarabiei cu România. Volumele despre Ioan Pelivan și Pan Halippa fac parte dintr-un amplu proiect inițiat de autori sub genericul: *Făuritorii unității naționale*. În cadrul proiectului va fi prezentată viața și activitatea și a altor corifei ai luptei naționale pentru Marea Unire de la 1918.

O recentă apariție editorială a dlui profesor Ion Negrei din această serie este lucrarea *Ștefan Holban. Cronica vieții unui om politic basarabean*, apărută la

¹⁴ *Pantelimon Halippa – Apostol al Basarabiei. Studii, documente și materiale*. Coautor Ion Constantin. Chișinău, 2013, 736 p.

Chișinău în 2018¹⁵. În cele 24 de pagini ale broșurii, Ion Negrei prezintă cele mai importante momente din viața lui Ștefan Holban, membru al Sfatului Țării.

Un domeniu în care s-a afirmat Ion Negrei este cel de elaborare a manualelor școlare. Acesta este coautor la *Istoria Românilor. Epoca modernă. Partea II (1850–1918)*, manual pentru clasa a VIII-a¹⁶; *Istoria Românilor. Epoca antică și medievală*, manual pentru clasa a X-a¹⁷ și *Istoria Românilor. Epoca modernă*, manual pentru clasa a XI-a¹⁸. Aceste lucrări didactice au fost elaborate în baza conceptului de predare separată a istoriei naționale, fundamentat de cărturarii din perioada medievală, de istoricii din epoca modernă și contemporană. Manualele liceale, reeditate în câteva rânduri, ultima ediție fiind cea din 2012, o parte din tiraj fiind oferit gratuit elevilor din instituțiile de învățământ din țară, se bucură de popularitate și azi în rândurile elevilor și profesorilor. De asemenea, a fost redactor la manualele de istoria universală, clasele X–XII, și de istoria românilor, clasa a XII-a¹⁹. Totodată, Ion Negrei este coautor la o serie de materiale didactice (hărți de contur) la istorie, pentru ciclul gimnazial²⁰.

- ¹⁵ Negrei I., *Ștefan Holban. Cronica vieții unui om politic basarabean*. Chișinău, 2018, 24 p.
- ¹⁶ Chicuș Nicolae, Danu Eugenia, Dragnev Demir, Negrei Ion, *Istoria românilor. Epoca modernă. Partea a 2-a: (1850-1918), Manual pentru clasa a VIII-a*, Chișinău: Ed. Prut Internațional, 2005.
- ¹⁷ Parasca Pavel, Negrei Ion, Gonța Gheorghe, Gavriliță Galina, Dobzeu Maia, *Istoria românilor. Epoca antică și medievală. Manual pentru clasa X*. Ed. „Știința”, 2002, 2006, 2007 și 2011.
- ¹⁸ Chicuș Nicolae, Ciubotaru Nicolae, Gonța Gheorghe, Negrei Ion, Dobzeu Maia, Gavriliță Galina, *Istoria românilor. Epoca modernă. Clasa a XI-a*. Ed. „Știința”, Chișinău, 2002, 2006, 2007 și 2011.
- ¹⁹ Berciu-Drăghicescu A., Ofrim A., *Istoria Universală. Epoca antică și medievală. Clasa a XI-a*, Ed. Prut Internațional, Chișinău, 2001; Norocica-Maria Cojescu, A. Mamina, C. Drachenberg. *Istoria Universală Epoca modernă*. Chișinău, 2006; A. Petrencu, I. Chiperi, *Istoria Universală. Epoca contemporană*. Chișinău, 2006; Scurtu I., Șișcanu I., Curculescu M., Dincă C., Soare A. C., *Istoria Românilor. Epoca contemporană*. Chișinău, 2006.
- ²⁰ Negrei V., Negrei I., *Hărți de contur la Istorie. Epoca medievală, clasa a VI-a*. Ch.: Civitas, 2009, 2013; Negrei V., Negrei I. *Hărți de contur la Istorie. Clasa VII. Epoca modernă (sec. al XVIII-lea – mijlocul secolului al XIX-lea)*. Ch.: Civitas 2013; Negrei V., Negrei I., *Hărți de contur la Istoria Românilor și Istoria Universală, clasa a VIII-a, Epoca modernă (mijlocul sec. al XIX-lea–1918)*. Ch.: Civitas, 2013; Negrei V., Negrei I., *Hărți de contur la Istoria Românilor și Istoria Universală, clasa a IX-a, Epoca contemporană*. Ch.: Civitas, 2013.

Din 2000 și până în prezent, Ion Negrei deține funcția de vicepreședinte al Asociației Istoricilor din Republica Moldova (AIRM). În această calitate, iar în anii 1990 și în calitate de membru al comitetului de conducere al AIRM, împreună cu conducerea AIRM, a pledat consecvent pentru introducerea disciplinei „Istoria românilor” în învățământul preuniversitar din Republica Moldova, implicându-se în mișcările de protest ale cadrelor didactice, studenților, elevilor, atât în timpul guvernării agrariano-socialiste, cât și în anii guvernării PCR, care au încercat să substituie „Istoria românilor” cu un curs ideologizat și falsificat de istorie, denumit impropriu fie „Istoria Moldovei”, fie istorie integrată. Mărturie în acest sens servește și culegerea de documente și materiale ale AIRM, alcătuită de Ion Negrei, în colaborare cu un alt coleg de breaslă, intitulată sugestiv, *În apărarea istoriei și demnității naționale* (2003). Odată cu introducerea, în perioada guvernării comuniste, în anii 2005–2006, a așa-zisului curs de istorie integrată, bazat pe moldovenismul antiromânesc, apoi cu excluderea istoriei din lista disciplinelor de examene de absolvire a gimnaziului și din lista disciplinelor obligatorii la bacalaureat, cu scopul de a bloca recuperarea memoriei istorice a tinerei generații, conducerea AIRM, inclusiv Ion Negrei, au dezavuat ingerința brutală a factorului politic în învățământul istoric și au cerut să se revină la predarea a două cursuri de istorie – „Istoria românilor” și „Istoria universală” – și la susținerea obligatorie a examenului de bacalaureat la istorie. Ion Negrei a făcut parte din Comisia Ministerului Educației, instituită la 18 noiembrie 2011, pledând consecvent pentru predarea, în paralel, în învățământul preuniversitar din Republica Moldova a două discipline istorice diferite. După îndelungi dezbateri, diriguitorii ministerului, cu sprijinul unor istorici oportuniști, au decis schimbarea paradigmei de instruire istorică, introducând începând cu luna martie 2012 cursul școlar de istorie a românilor și universală²¹.

Distinsul profesor și istoric Ion Negrei a participat la mai multe stagii, mese rotunde, conferințe științifice, simpozioane naționale și internaționale organizate la Chișinău, Cernăuți, București, Iași, Cluj, Bârlad, Alba Iulia, Constanța, Botoșani etc.

²¹ Ion Negrei – 60 de ani. În: *Destin Românesc*. Revistă de Istorie și Cultură, 2018, nr. 1-2 (103-104), pp. 269-271.

Lansarea colecției „Ziarele românești despre Unirea Basarabiei, Bucovinei și Transilvaniei”, coordonatori: prof. univ. dr. Marius Diaconescu și conf. univ. dr. Andrei Florin Sora, Universitatea din București, 28 iunie 2018.

Presiunile politice făcute asupra societății de guvernarea comunistă l-au determinat să se implice în politică. Ca reprezentant al Partidului Liberal, care făcea parte din Alianța pentru Integrare Europeană, în perioada 25 septembrie 2009–11 ianuarie 2011, a deținut funcția de viceprim-ministru fără portofoliu, responsabil de probleme sociale. În această înaltă demnitate, Ion Negrei a contribuit la rezolvarea unor probleme stringente din societatea moldovenească.

Nu s-a aflat mult timp în politică, dar a reușit să rămână un exemplu pentru mulți dintre demnitarii noștri. Fiind un intelectual veritabil, a apărut întotdeauna valorile și tradițiile naționale, demonstrând verticalitate chiar și în situațiile când era nevoit să meargă singur contra tuturor. Pentru el, demnitatea a însemnat de fiecare dată mai mult decât orice coalitie de guvernare, din care i-a fost dat să facă parte ca om politic.

Din iunie 2011 revine la cercetarea științifică în cadrul Institutului de Istorie al Academiei de Științe a Moldovei, subiectele lui de cercetare fiind istoria românilor, epoca modernă, concomitent fiind și redactor la *Revista de Istorie a Moldovei*, publicație editată de Institutul de Istorie. Este membru al colegiului de redacție al revistei de istorie și cultură *Destin Românesc* (Chișinău), redactor șef-adjunct la *Vatra Noastră Românească* (Botoșani), redactor-șef al ediției periodice de istorie și cultură *Oameni, Locuri, Destine* (Edineț). Concomitent, a redactat mai multe lucrări științifice.

Domnul Ion Negrei este prezent la întâlniri cu elevii și profesorii din Republica Moldova, subiecte de discuție fiind rolul istoriei în societate, importanța actului Unirii din 1918 pentru neamul românesc etc.

O activitate importantă Ion Negrei a desfășurat-o în Anul Centenarului Unirii, participând cu comunicări, precum și în calitate de organizator la o serie de manifestații științifice organizate în Republica Moldova și România. Frecvent a fost prezent în emisiuni radio și TV.

Sub coordonarea dlui Ion Negrei a văzut lumina tiparului lucrarea *Marea Unire a românilor de la 1918. Contribuții bibliografice* (Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Chișinău, 2018). Lucrarea cuprinde 626 de pagini și a fost elaborată cu prilejul Centenarului Marii Uniri. Ediția este îngrijită de Elena Pintilei, director general al BNRM, autor-alcătuitor Maria Sargun, redactor științific, studiu introductiv, imagini și documente Ion Negrei, redactor bibliografic Valeria Matvei, consilier editorial, redactor Tatiana Bahmuteanu. Volumul publicat este singura lucrare de acest gen în întreg spațiul românesc. Ea debutează cu un studiu, semnat de Ion Negrei referitor la felul în care Basarabia, ruptă din trupul Principatului Moldovei și anexată la Imperiul Rus în 1812, după o stăpânire străină de mai bine de o sută de ani, beneficiind de conjunctura creată de căderea regimului autocrat și de condițiile democratice oferite de Revoluția rusă din februarie 1917, prin organul său legislativ suprem – Sfatul Țării – și-a exercitat dreptul la libertate, votând Declarația de Unire a Republicii Democratice Moldovenești (Basarabia) cu România²². Bibliografia conține 3 032 de descrieri bibliografice, integrate în următoarele compartimente: I. Contextul intern și extern al reîntregirii naționale românești; II. Unirea Basarabiei cu România (27 martie/9 aprilie 1918); III. Unirea Bucovinei cu Regatul României (15/28 noiembrie 1918); IV. Unirea românilor din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș cu Regatul României (18 noiembrie/1 decembrie 1918); V. Recunoașterea internațională a actelor Unirii; VI. Făuritori ai unității naționale românești; VII. Din iconografia Marii Uniri; VIII. Anexe documentare²³.

Lucrarea *Marea Unire a românilor de la 1918. Contribuții bibliografice* este de un real folos pentru cercetătorii din domeniul istoriei: profesori, studenți, elevi, bibliotecari, precum și pentru toți cei care doresc să cunoască istoria Moldovei dintre Prut și Nistru și a neamului românesc, în ansamblu. Pentru contribuția la elaborarea acestei lucrări, dlui Ion Negrei i s-a conferit Premiul Național GALEX (aprilie 2019), acordat de Biblioteca Națională a Republicii Moldova și de Liga Bibliotecarilor din Republica Moldova „Alexe Rău”.

²² *Marea Unire a românilor de la 1918. Contribuții bibliografice* (Biblioteca Națională a Republicii Moldova), Chișinău, 2018, pp. 3-58.

²³ *Ibidem*, 626 p.

Personal, am beneficiat de sprijinul și îndrumările prof. Ion Negrei la elaborarea tezei de licență. A fost și a rămas mereu binevoitor, deschis pentru colaborare, primind încurajări atât în anii de studenție, cât și în activitatea mea științifico-didactică ulterioară.

Activitățile didactice, științifice și manageriale ale dlui Ion Negrei au fost apreciate cu înalte distincții academice și de stat: Medalia „Nicolae Iorga” (Vălenii de Munte, 2012), Medalia „Nicolae Milescu Spătarul” (Academia de Științe a Moldovei, 2018), Diploma de gradul întâi a Guvernului Republicii Moldova (iunie 2015), Diploma de merit a Consiliului General al Federației Sindicale a Educației și Științei (14 iunie 2018), Ordinul de Onoare (Președintele Republicii Moldova, 2010). Pentru contribuția la dezvoltarea prosperă a comunității Edineț, i-a fost conferit titlul onorific de Cetățean de onoare a mun. Edineț (14 ianuarie 2019)²⁴.

Ion Negrei a fost și va rămâne unul din profesorii cu pondere la Facultatea de Istorie și Geografie a UPS „Ion Creangă” din Chișinău, fiind un foarte bun cercetător în domeniul istoriei, recunoscut pe plan național și internațional, redactor renumit, autor de monografii, sute de articole și studii, manuale școlare etc.

²⁴ Arhiva familiei Negrei Ion.

Lista publicațiilor reprezentative:

1. *Simbolurile Țării Moldovei. Din istoria vexilologiei și sigilografiei heraldice moldovenesti din sec. XIV–XIX*. Chișinău: Știința, 1994, 128 p.+8 p. pl. color. Coautori: Mischevca Vladimir și Nichitici Alexandru.
2. *Simbolurile Țării Moldovei. O istorie a steagurilor pe parcursul secolelor XV–XX*. Ediția a II-a, revăzută și completată, Chișinău: Elan Inc SRL, 2010, 142 p. Coautor Mischevca Vlad.
3. *Anul 1918: Ora astrală a neamului românesc*. Chișinău, 1998, 224 p. Coautor Anton Moraru.
4. *Patrioți basarabeni întemnițați în închisoarea din Sighet: Pantelimon Halippa (1883–1979), Daniel Ciugureanu (1885–1950), Ion Pelivan (1876–1954), Generalul Ioan Rășcanu (1874–1952)*. În: *Cugetul*. Revistă de istorie și cultură, nr. 3, 2007, pp. 22-35.
5. *Mănăstirea Căpriana (sec. XV–XX)*. Chișinău, 2003, 564 p. Coautori: Andrei Eșanu, Valentina Eșanu, Nicolae Fuștei, Valentina Pelin.
6. *Mănăstirea Căpriana și Schitul Condrița (secolul al XV-lea – începutul secolului al XXI-lea). Studii, documente și materiale*. Coordonatori – acad. Andrei Eșanu, prof. univ. dr. hab. Gheorghe Postică. Coautori: Eșanu Andrei, Postică Gheorghe, Eșanu Valentina, Ciocanu Sergius, Pelin Valentina, Fuștei Nicolae, Negrei Ion. Chișinău: Cartdidact, 2019, 636 p.
7. *Pantelimon Halippa – tribun al Basarabiei*. București, 2009, 494 p. Coautor Ion Constantin.
8. *Istoria românilor. Epoca modernă. Partea a II-a (1850–1918). Manual pentru clasa VIII-a*. Chișinău, 2003, 2005, 120 p.: il., hărți. Coautori: Nicolae Chicuș, Eugenia Danu, Demir Dragnev.
9. *Istoria românilor. Epoca antică și cea medievală. Manual pentru clasa a X-a*. Chișinău, 2002, 2006, 168 p.: il., hărți. Coautori – Pavel Parasca, Gheorghe Gonța, Galina Gavriliță, Maia Dobzeu.

10. *Istoria românilor. Epoca modernă. Manual pentru clasa a XI-a.* Chișinău, 2002, 2006, 200 p.: il., hărți. Coautori – Nicolae Chicuş, Nicolae Ciubotaru, Gheorghe Gonța, Galina Gavriliță, Maia Dobzeu.
11. *În apărarea istoriei și demnității naționale. Culegere de documente.* Asociația Istoricilor din Republica Moldova, Chișinău, 2003, 96 p. Coautor – Anatol Petrencu.
12. *O pagină din istoria Basarabiei. Sfatul Țării (1917–1918).* Ediție îngrijită de Ion Negrei și Dinu Poștarencu, Chișinău, 2004, 224 p.
13. *Basarabia. Schiță istorică și culturală.* București, 2008, 168 p.: il., hărți. Coautori – Alexandru Bantuş, Mihai Cimpoi, Victor Crăciun, Valeriu Matei, Cristian Tiberiu Popescu, Andrei Vartic.
14. *Ioan Pelivan, părinte al mișcării naționale din Basarabia.* Ediția I, București, 2011, 404 p.; ediția a II-a, revăzută și completată. Chișinău, 2012, 416 p. Coautori – Ion Constantin, Gheorghe Negru.
15. *Ioan Pelivan, istoric al mișcării de eliberare națională din Basarabia.* Ediție îngrijită, studiu introductiv, note, bibliografie și indice de nume de Ion Constantin, Ion Negrei, Gheorghe Negru, București, 2012, 646 p.
16. *Ioan Pelivan. Corespondență. Memorii.* Ediție îngrijită, prefață și notă asupra ediției de Ion Constantin, Ion Negrei și Gheorghe Negru. Chișinău: Știința, 2019, 436 p.
17. *Basarabia. Mărturii documentare (1812–2012). Selecție de documente și studii.* Galați, 2012, 160 p. Coautor Ion Șișcanu.
18. *Pe urmele eroilor. Cimitire militare și monumente din Basarabia,* Editura Armonii culturale, Adjud, 2015, 504 p. Coautor Vasile Buruiană.
19. *Edinețul de odinioară. O istorie în imagini a localității.* Chișinău, 2015, 192 p. Coautori: Constantin Cojocaru, Ion Bâlbă.
20. *Edinețul de azi. O istorie în imagini a localității.* Chișinău, 2015, 200 p. Coautori – Constantin Cojocaru, Ion Bâlbă.
21. *Deputați ai Sfatului Țării (1917–1918), primari de Chișinău (1918–1940).* Chișinău, 2015, 16 p.
22. *Ștefan Holban: cronică a vieții unui om politic basarabean,* Editura Notograf Prim SRL, Chișinău, 2018, 24 p.
23. Constantin Stere – deputat în Sfatul Țării (1917-1918). În: *AKADEMOS.* Revistă de știință, inovare, cultură și artă, nr. 2 (37), 2015, pp. 18-24.
24. The Cultural Prelude to Bessarabia Union with Romania. În: *Transylvanian Review*, vol. XXVII, No. 2, Summer 2018, pp. 41-52.
25. Afirmarea Societății Culturale Moldovenești: serbarea națională de la Chișinău din 3 decembrie 1906. În: *Revista de Istorie a Moldovei*, nr. 2, 2015, pp. 76-84.

26. O pagină de zidire națională și bisericească: înființarea Mitropoliei Basarabiei. În: *Limba Română*. Revistă de știință și cultură. nr. 1-2, anul XXV, 2015, p. 355-370.
27. Constituirea și activitatea Asociației învățătorilor și profesorilor moldoveni din Basarabia (1917-1918). În: *Revista de Istorie a Moldovei*, nr. 3 (111), iulie-septembrie 2017, pp. 57-80.
28. Preludiul cultural al Unirii Basarabiei cu România. În: *Revista de Istorie a Moldovei*, nr. 4 (111), octombrie-decembrie 2017, pp. 56-67.
29. Omagiu Generației Unirii. În: *Limba Română*. Revistă de știință și cultură, nr. 1 (237) 2017, aprilie, Chișinău, pp. 22-32.
30. Deputați ucraineni în Sfatul Țării. În: *Oameni, locuri, destine*. Ediție periodică de istorie și cultură. Edineț, 2014, Anul IV, nr.7-8, ianuarie – decembrie 2014, pp. 9-14.
31. Personalitatea lui Vasile Stroescu în conștiința publică din Basarabia. În: *Vasile Stroescu – un sol al altei lumi, un om din alte timpuri*. Materiale ale Universității Populare de Vară „Vasile Stroescu”, ediția I, Edineț, 20-21 august 2016. Lucrare îngrijită și coordonată de Ion Negrei, Ion Bâlbă și Constantin Cojocaru, Chișinău, 2016, pp. 47-60.
32. Ctitoriile familiei Stroescu din județele Bălți și Hotin: între memorie și amnezie. În: *Vasile Stroescu – un sol al altei lumi, un om din alte timpuri*. Materiale ale Universității Populare de Vară „Vasile Stroescu”, ediția I, Edineț, 20-21 august 2016. Lucrare îngrijită și coordonată de Ion Negrei, Ion Bâlbă și Constantin Cojocaru, Chișinău, 2016, pp. 61-79. Coautor – Constantin Cojocaru.
33. Opera ctitoricească și filantropică a lui Mihail Stroescu în conștiința publică din Basarabia. În: *Vasile Stroescu – un sol al altei lumi, un om din alte timpuri*. Materiale ale Universității Populare de Vară „Vasile Stroescu”, ediția I, Edineț, 20-21 august 2016. Lucrare îngrijită și coordonată de Ion Negrei, Ion Bâlbă și Constantin Cojocaru. Chișinău, 2016, pp. 80-95.
34. Chestiunea Basarabiei în raporturile româno-sovietice (1918-1940). În: *Revista Vatra noastră românească*. Periodic al Filialei Județene Botoșani a Uniunii Vatra Românească, Anul XVII, Nr. 26 (47), Serie Nouă, aprilie-iunie 2017, pp. 17-19.
35. Traseul spre lumină și libertate al Basarabiei (1917-1918). Studiu introductiv la lucrarea *Marea Unire a românilor de la 1918. Contribuții bibliografice*. Chișinău, 2018, pp. 3-58.
36. O primă instituție de cultură din Basarabia: Societatea Culturală Moldovenească (1905-1906). În: *Cultură și istorie la Est de Carpați în perspectivă sud-est europeană (sec. XV-XX)*, Materialele conferinței științifice internaționale, 30 martie 2015. Chișinău, 2016, pp. 108-128.

37. Implicarea lui Alexandru Boldur în mișcarea național-revoluționară din Basarabia în 1917-1918. În: *Istoricul și Istoria*. Materialele conferinței științifice internaționale Alexandru V. Boldur - 130 de ani de la naștere; Leonid Boicu - 85 de ani de la naștere. Chișinău, 2 iunie 2016. Coordonatori - Gheorghe Cliveti, Gheorghe Cojocaru, secretar științific al volumului - Silvia Corlăteanu-Granciuc. Editura Junimea, Iași, 2018, pp. 265-278.
38. Basarabia pe calea Unirii cu România (1917-1918). În: *Maluri de Prut*, vol. 1. Volum realizat în cadrul Proiectului Maluri de Prut - Basarabia necunoscută. Piatra-Neamț, 2018, pp. 12-59.
39. Constituirea și activitatea Asociației generale a studenților moldoveni/români din Basarabia. În: *Analele Științifice ale Universității „Al. Ioan Cuza” din Iași* (Serie nouă), Istorie, tom LXIV/2018, număr special. *Marea Unire a românilor (1918). Istorie și actualitate*. Editura Universității „Al. Ioan Cuza” din Iași, 2018, pp. 293-312.